Moderaternas Jonas Ransgård hoppas på att bryta Socialdemokraternas långa maktinnehav, men det blir ingen lätt resa.

Joker i Göteborg kan

POLITIK Oppositionsledaren Jonas Ransgård tror att Alliansen nästa år kan bryta det långa socialdemokratiska maktinnehavet i Göteborg. Men i en opinionsmätning som Moderaterna själva beställt backar partiet. Och frågan är om vilden Wannholt hjälper eller stjälper borgerligheten.

text **JOHAN DELBY** *foto* **BO HÅKANSSON**

När Göteborg nästa år går till kommunval har Socialdemokraterna styrt staden i 24 år i sträck. Den borgerliga perioden 1991-1994 var en parentes i S-dominansen.

Men i senaste valet blev Socialdemokraterna med 22,4 procent med knapp nöd största parti. Kommunstyrelsens ordförande Ann-Sofie Hermansson (S) leder nu ett minoritetsstyre där även Vänsterpartiet och Miljöpartiet ingår. Feministiskt initiativ hoppade nyligen av.

Moderata gruppledaren och oppositionsrådet Jonas Ransgård anser förstås att mycket talar för att det nästa år blir regimskifte i Sveriges andra stad och han framhåller att Socialdemokraterna har tappat rejält med stöd över tid. Efter valet 2006 hade S 31 av 81 mandat, nu endast 20.

– Göteborg underpresterar på en rad områden. Bostadsbyggandet, skolresultaten, företagsklimatet och integrationen är riktiga sorgebarn. Det finns ett missnöje och en förväntan på förnyelse, helt klart, säger han.

Men, med snart bara ett år kvar till valet, ser det inte ut som om Alliansen är på väg att lyfta på allvar. Enligt en färsk opinionsmätning, som Moderaterna beställt, backar partiet en aning jämfört med valresultatet. De övriga allianspartierna ökar, men gapet till de rödgrönrosa är fortfarande stort. Både S och V ökar.

– Jämfört med rikstrenden står vi oss ändå ganska bra, säger Jonas Ransgård och fokuserar på att avståndet till de rödgrönrosa totalt har minskat en aning sedan valet och att FI kan vara på väg att åka ur fullmäktige.

Läget i Göteborgspolitiken är komplicerat. I fullmäktige sitter nio partier, trots att Centern inte har några mandat. Förutom de övriga sju riksdagspartierna är såväl FI som lokalpartiet Vägvalet representerade.

S, MP, V och FI samlar 40 av 81 mandat, men för att de ska förlora krävs alltså att alla de övriga partierna röstar lika. Det har bland annat gjort att de styrande fått igenom budgetar.

Inför nästa val ser det ut som om elva partier har chans att erövra mandat. C har medvind och i maj lanserade Martin Wannholt ett nytt parti, Demokraterna i Göteborg, som kan komplicera läget ytterligare.

I kommunvalet 2014 ställde Martin Wannholt upp som moderat kommunalråd och fick flest personröster i sitt parti. Men han gick emot partilinjen med ett starkt motstånd i frågan om järnvägssatsningen Västlänken. Det gjorde att han petades när det var dags att fördela kommunalrådsposter. Tack vare ett samarbete med Vägvalet lyckades han ändå knipa en plats i kommunstyrelsen. Han uteslöts ur Moderaterna och sitter nu som kommunalråd och politisk vilde.

I början av maj lanserade han sitt nya parti, som han bildat tillsammans med bland andra Bingolottos grundare Gert Eklund och Per Anders Örtendahl, tidigare generaldirektör för Vägverket. Martin Wannholt är partiledare.

Han är rejält besviken på Moderaterna i Göteborg, inte minst när det gäller turerna kring Västlänken och trängselskatten.

– De har ju svikit alla sina värderingar och gått emot sina väljare. De gick med på en folkomröstning som de lurade göteborgarna att de skulle följa, säger han.

Det nya partiet Demokraterna i Göteborg kommer säkert att förknippas med motståndet mot Västlänken och kravet på att folkomröstningen ska följas, trots att infrastruktursatsningen är klubbad. Martin Wannholt framhåller dock att partiet ska profilera sig i en lång rad frågor och lyfter integrationen som något som partiet ska lägga stor vikt vid. Han anser också att Göteborgs stad bör prioritera kärnverksamheten och se över de kommunala bolagen.

Men exakt hur politiken utformas ska bestämmas under hösten, till stor del genom medlemsomröstningar. Partiet har på en månad fått 900 medlemmar.

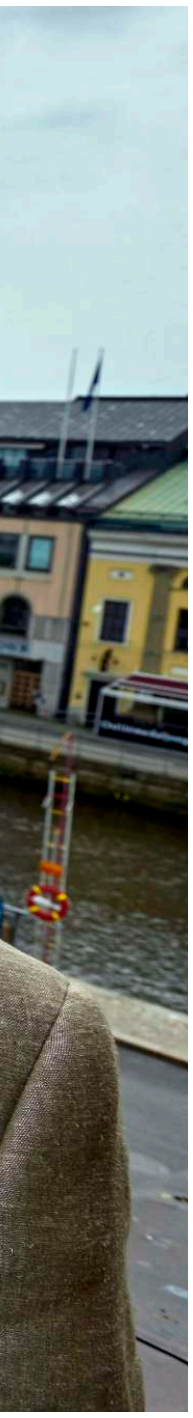

> ”Det kan inte vara roligt att vara Jonas Ransgård just nu. Han har skapat ett alliansbygge som har vuxit i trovärdighet och så riskerar han att få allt det arbetet omintetgjort på grund av en partiledare som uppenbart inte vet vad hon sysslar med.”
>
> Csaba Bene Perlenberg, kommunbevakare i Göteborg som fristående kolumnist i GT

Ställningen mellan blocken

■ Opinionsmätning april/maj 2017

M+L+KD+C

39,6%

37 % i kommunalvalet 2014

S+V+MP+FI

48,4%

46,5 % i kommunalvalet 2014

Jokern i Göteborg. Avhoppade moderaten Martin Wannholt som i maj startade partiet Demokraterna i Göteborg.

S framåt i opinionsmätning

■ Staplarna visar procent i kommunalvalet. Streckad stapel visar resultat i opinionsmätningen

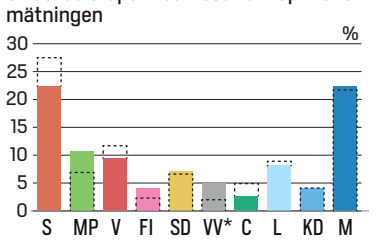

Opinionsmätningen gjord av Skop på uppdrag av Moderaterna i Göteborg. 800 intervjuades mellan 28 april och 19 maj. *VV = Vägvalet

Valkampen mellan S och M

■ Resultat i de fem senaste kommunvalen i Göteborg

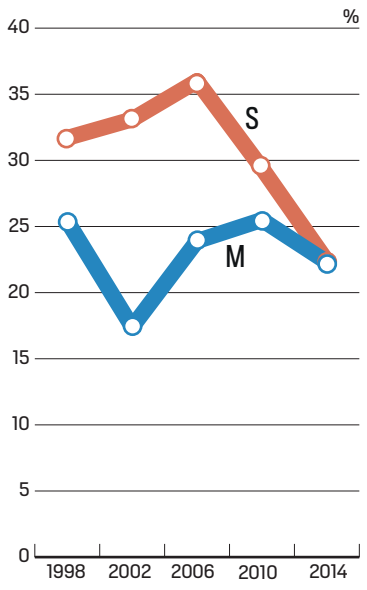

Makten i Göteborg

■ Mandatfördelning

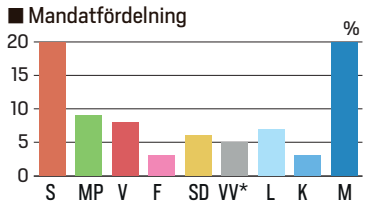

*VV = Vägvalet

ge Alliansen chansen

– Vi ska vara ett kunskapsbaserat parti, titta på best practice och lyssna på de människor som sitter med bäst lösningar, säger han.

Det troliga är att Demokraterna efter valet räknas in på den borgerliga sidan. Martin Wannholt siktar på minst 10 procent. 3 behövs för mandat.

– Trots att stan har vanskötts har Alliansen inte kunnat lyfta och då måste man försöka hitta ett annat grepp. Vi ser förstås behovet av ett annat styre och det mest rimliga är väl att det blir något ihop med Alliansen, säger han.

– Men vi håller också öppet för ett pragmatiskt samarbete med S om de dumpar MP och V. De två senare är djupt skadliga för Göteborg.

Martin Wannholt poängterar det faktum att genom att han med hjälp av Vägvalet tog en plats i kommunstyrelsen innebar det att de rödgröna hamnade i minoritet där. Det har bland annat lett till att de borgerliga fick igenom förslaget om att införa LOV i hemtjänsten.

Har Demokraterna i Göteborg en chans att röra om i politiken? Folke Johansson, professor emeritus vid statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, svarar ja på frågan.

– Jag blir inte förvånad om de lyckas komma in. Det finns fortfarande en stor irritation i Göteborg över Västlänken. Även om de talar om att de ska ha ett brett program så är det centralfrågan när man bedömer partiets förutsättningar, säger han.

– Samtidigt är det ingen tvekan om att de sannolikt plockar flest väljare från Moderaterna, så det blir Alliansen som får betala.

Csaba Bene Perlenberg bevakar kommunpolitiken i Göteborg som fristående kolumnist i GT och betecknar sig som socialliberal. Även han tror att Demokraterna kan ta sig in i fullmäktige.

– Men jag har svårt att se att de ska kunna nå 10–15 procent. Frågan om Västlänken har dock fortfarande stark sprängkraft, den har absolut ett val till i sig. Jag tror att Wannholt kan ta röster från M, Vägvalet och även en del allmänborgerliga väljare från SD.

Jonas Ransgård betraktar Demokraterna som ett borgerligt parti, men han vill inte ge sig på en bedömning av om de kommer in i fullmäktige. Han tror inte att Västsvenska paketet blir en stor fråga i ännu en valrörelse.

– Och om de som vill ha ett maktskifte sprider sina röster på alltför många partier så att ett eller flera inte kommer in minskar förstås chanserna. Det säkraste sättet att få en förändring är att rösta på Alliansen, säger han.

M, L och KD har nyligen lagt ett gemensamt budgetförslag. De kallar den för en alliansbudget, trots att C alltså inte finns med i fullmäktige. Alla fyra partierna samarbetar dock kontinuerligt. C är ofta med på gruppmöten och har till och med fått ett antal nämndplatser – minst sagt ovanligt för ett parti utan fullmäktigemandat.

Centern har fört en tynande tillvaro i Göteborg. 2006 fick partiet ett mandat, men kammade hem noll i de två senaste valen. Kanske kan den starka vind som Annie Lööf har gett partiet på riksnivå blåsa in C även i Göteborgs fullmäktige. 4,9 procent i Skopmätningen tyder på det.

Så vilka chanser har Alliansen att nästa år bryta den långa S-dominansen i Göteborg?

Folke Johansson:

– Det finns inget direkt som pekar på att situationen ser drastiskt annorlunda ut nu jämfört med tidigare. Alliansen har samarbetat så mycket med Socialdemokraterna i många stora frågor, exempelvis om Västsvenska paketet. Man har haft ett samförstånd och det gör att de inte blir så profilerade.

Csaba Bene Perlenberg pekar på att siffrorna i lokala opinionsmätningar visar att såväl Liberalerna som Kristdemokraterna och Centern har ”drömsiffror” i Göteborg. Det är Moderaterna som orsakar problem för Alliansen, anser han.

– Det kan inte vara roligt att vara Jonas Ransgård just nu. Han har skapat ett alliansbygge som har vuxit i trovärdighet och så riskerar han att få allt det arbetet omintetgjort på grund av en partiledare som uppenbart inte vet vad hon sysslar med.

Kritiken om att borgerligheten i Göteborg är blek i sin opposition är felaktig, anser Csaba Bene Perlenberg, och framhåller att den får igenom en hel del av sin politik. Ett exempel är beslutet om LOV i hemtjänsten.

Hans råd till Alliansen är att alla fyra partierna oftare bör uppträda tillsammans utåt.

– Jag tycker också att de allvarligt bör fundera på att ha en gemensam valorganisation. De rödgröna håller på att krackelera. Och så har vi SD, Vägvalet och Martin Wannholts parti. Göteborgspolitiken är väldigt splittrad, så det finns mycket att vinna på att visa upp en enad front.

Sverigedemokraterna då, vilken roll kan de spela? I Göteborg har partiet präglats av inre strider och partiet backar i Skopmätningen till 6,6 procent.

I Malmö har den moderata oppositionsledaren Torbjörn Tegnhammar gjort klart att han anser att Alliansen kan ta över efter nästa val även om man blir mindre än de rödgrönrosa. Han räknar med stöd från SD.

Jonas Ransgård vill inte följa Malmös exempel.

– Vi går till val för att samla en alliansmajoritet och räcker inte rösterna till det så får man se då hur vi gör. SD är inte bara oklara när det gäller politiskt innehåll, de är också oklara i sitt agerande. Det händer att de röstar på ett sätt i kommunstyrelsen och tvärtom i fullmäktige. Man vet inte vad det är för ett parti.

Kan du, om ingen sida får majoritet, tänka dig en blocköverskridande lösning med Socialdemokraterna?

– Jag har jättesvårt att se det. Det vore ju väldigt konstigt om vi skulle säga till dem att ni har suttit i 24 år och nu måste vi ändra inriktning, så det är okej att ni sitter kvar. ■